

תענית ג. (9 שורות מלמטה) עד ד. (שורה 14)

ביאורים

הזכרת 'משיב הרוח': הגמרא שלנו קובעת שאם לא הזכיר 'משיב הרוח' בימות הגשמים עליו לחזור ולהזכיר. אלא שהגמרא מתייחסת למקרה שבו לא אמר 'משיב הרוח' ולא 'מוריד הטל'. מה יהיה הדין באדם שלא אמר 'משיב הרוח' אבל אמר 'מוריד הטל' (זהו המצב בדרך כלל באדם שהתבלבל בחורף והמשיך להגיד 'מוריד הטל' כאילו עדיין קיץ)? הראשונים פוסקים שבמקרה זה אין צורך לחזור.

ברייתות

טל ('מוריד הטל'), רוחות ('משיב הרוח') ועננים ('מקשר עבים')
לא חייבו חכמים להזכיר בתפילה,
אך רשאים להזכיר.

לכן במקרים הללו לא צריך לחזור:

1. אמר בקיץ - 'משיב הרוח'.
2. לא אמר בחורף - 'משיב הרוח'.
3. אמר - 'מעביר הרוח ומפריח הטל'.

הכוונה היא לעבים שלפני המטר ולרוח מצויה.
אבל עבים שלאחר המטר ורוח שאינה מצויה נעצרים לפעמים.

הסיבה: טל, רוחות ועננים אינם נעצרים אף פעם.

טל: נלמד מאליהו - 'אט יהיה השניט האלה טל ומטב... אק אראה אף אחאק ואתנה מטב'.

רוחות: 'כי כארבע רוחות השמים פרשת' אתכס' - כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל.

- עננים ורוחות (נעימות) שאחרי המטר - מועילות כמו המטר עצמו.
- שמש שאחרי המטר - מועילה כפליים מהמטר.
- שלג - מועיל להרים כמו 5 פעמים גשם לארץ.
- מטר חזק - מועיל לעצים.
- מטר נוח - מועיל לפירות.
- גשמים דקים - מועילים אפילו לזרע בקרקע.

תלמיד חכם

- דומה לגרעין שבקרקע - מרגע שצומח ועולה, הרי הוא ממשיך לעלות.
- תלמיד חכם שכועס - התורה היא שמרתיחה אותו. (ולכן יש לדונו לכף זכות)
- תלמיד חכם שאינו קשה וקפדן כברזל - אינו נחשב לתלמיד חכם.

אך אעפ"כ צריך ללמד עצמו להתנהג בנחת.